

همکاری متقابل محور حل مسائل انرژی در جهان

مصاحبه کننده: ناصر تمیمی

برهانی است که ایرانی‌ها در OPEC اقامه کرده‌اند. تضعیف دلار بزرگترین عامل افزایش قیمت‌هاست و بنده فکر می‌کنم که این برهان قاطع و مقبولی است. یکی دیگر از دلایل وجود نفت خام‌های ترش و سنگین بیشتر و کاهش نفت خام‌های سبک است در حالی که اثر پالایشگاه برای خوراک سبک طرحی شده‌اند. بنابراین تا زمانی که تغییرات لازم در پالایشگاه‌ها برای دریافت نفت‌های سنگین انجام شود ما یک بازار نامتعادل را خواهیم داشت. در حال حاضر نفت خام سنگین کافی در بازار وجود دارد که این همان ادعای همیشگی عربستان سعودی، است اما نفت خام سبک کافی برای تقاضای جاری موجود نیست.

اقتصاد انرژی: به نظر شما در صورت تکمیل تحریم‌ها بر علیه ایران چه اتفاقی خواهد افتاد؟ پیش‌بینی شما از بازارهای نفت جهانی چیست؟ آیا کشورهای دیگر می‌توانند کسری عرضه ناشی از قطع عرضه نفت ایران را جبران کنند؟

به نظر من در حال حاضر بازار به راحتی نمی‌تواند شرکت ناشی از صادرات نفت ایران بر عرضه جهانی را تحمل کند. اجازه دهید که این موضوع را ساده‌تر مطرح کنم، اگر تحریم‌هایی بر صادرات نفت ایران اعمال شود، به نظر من برای بازار نفت جهانی بسیار فاجعه‌بار خواهد بود. من معتقدم که انعطاف کافی در سیستم موجود برای پذیرش چنین مسأله‌ای وجود ندارد. اما تحریم‌های دیگری نیز وجود دارد که باید مد نظر قرار داد. تحریم‌هایی که بر اقتصاد ایران اثر سوء دارند مانند تحریم‌های اعمال شده بر جریان‌های مالی که بسیار آسیب‌زاه هستند و این تحریم‌ها کمترین اثر را بر بازارهای نفت خواهد داشت. من فکر می‌کنم که این انواع تحریم‌ها بسیار مهم هستند اما نحوه عکس‌العمل ایران نیز بسیار مهم است. آیا ایران با انتقام‌جویی و در نظر گرفتن تنبیهات نفتی به این تحریم‌ها واکنش نشان خواهد داد؟ به نظر من این موضوعی بسیار مهم و تأمل برانگیزی است.

به اعتقاد بسیاری از صاحب‌نظران اقتصاد انرژی، قرن بیست و یکم قرن انرژی خواهد بود و الگوی تجارت انرژی در این قرن دستخوش تغییرات زیادی خواهد شد. با توجه به این موضوع، اقتصاد انرژی در شماره‌های اخیر تلاش می‌کند تا با گفتگو با برخی از تحلیلگران ارشد انرژی در جهان دیدگاه‌های آنها را در زمینه تحولات انرژی در جهان و نقش ایران در آنها جویا شود. در این شماره دیدگاه‌های دکتر پدی مدیر تحقیقات جهانی دانشگاه رم ایتالیا و آقای ساندررا مدیر بخش استراتژی شرکت استات‌اولیل هیدرو را می‌خوانید.

مصاحبه با دکتر پدی

اقتصاد انرژی: آیا آرامش تنش‌های سیاسی و نظامی در خاورمیانه بحران‌های انرژی جهانی را کاهش خواهد داد؟ به بیان دیگر آیا دلیل بحران انرژی تعارضات موجود در خاورمیانه است یا عوامل دیگری در این زمینه دخیل هستند؟

به نظر من تعارضات خاورمیانه و علی‌الخصوص آنچه در عراق اتفاق افتاده و تنش‌های میان ایران و مجامع بین‌المللی و عمدتاً ایالات متحده پشت صحنه تنش‌های ژئوپلیتیکی است که قیمت‌های نفت را به سمت بالا هدایت می‌کند. اما عوامل بسیار دیگری نیز در این بین تأثیرگذار هستند. و خرید و فروش نفت سفته‌بازان در بازارهای آتی نیز یکی از این عوامل است. یک بشکه نفت یک بار به طور فیزیکی خرید و فروش می‌شود اما تا زمان تحویل برای مصرف بارها به طور واقعی و مجازی توسط سفته‌بازان رد و بدل می‌شود.

این مسأله باعث می‌شود تا نوعی عدم قابلیت پیش‌بینی در شیوه عکس‌العمل بازار و هم نحوه نوسان بازار پیش‌بیاید. این نوسانات باعث پیچیده‌تر شدن درک چگونگی حرکت روند قیمت‌ها و تغییرات آن می‌شود. یکی از دیگر از مسائل تضعیف دلار است. این همان

مصاحبه کننده: ناصر تمیمی

مصاحبه با دکتر ساندرا

اقتصاد انرژی: به نظر شما آیا ایران پتانسیل تبدیل شدن به یک گذرگاه نفت و گاز را در آینده دارد؟ چه نیازهایی برای این مهم وجود دارد؟

حتماً. من قویاً به این موضوع اعتقاد دارم. ایران از نظر ذخایر گاز در مقام دوم جهان است و جغرافیایی آن به نحوی است که دسترسی ایران به بازارهای بالقوه آسیا و اروپا بسیار ساده است بنابراین معتقدم که ایران نقش مهمی را در آینده هم در بازارهای نفت و گاز جهانی و هم در جهان ایفا خواهد کرد.

اقتصاد انرژی: سؤال دوم من درباره اوپک گازی است. برخی معتقدند که ما نیاز به سازمان مشابه اوپک برای گاز طبیعی داریم. آیا شما هم با این موضوع موافقت می‌کنید؟

به نظر من شکل دهی این نوع از گروه‌های از سوی تولیدکنندگان سهم گاز جهان، قابل درک است. زیرا از این طریق می‌توانند منافع مشترکشان را بین هم تقسیم کنند. شخصاً به این نوع از سازمان‌ها علاقه‌ای ندارم. به نظر من وضعیت جاری با ۴۰ سال قبل که اوپک تأسیس شد بسیار متفاوت است. تنها راه حل جهان برای رویارویی با مشکل گرم شدن آب و هوا و ناامنی، کار کردن همکارانه است نه کار کردن کارتی.

اقتصاد انرژی: تقاضای جهانی انرژی نسبت به گذشته با سرعت بیشتری رشد می‌کند، به ویژه در چین که دارای بیشترین رشد در جهان بوده، ایران نیز یکی از مهمترین عرضه کنندگان انرژی نفت و گاز است. چه اتفاقی خواهد افتاد اگر بر علیه ایران تحریم اعمال شود؟

من از این تحریم‌ها حمایت نمی‌کنم و با این ایده‌ها در شرایط کنونی اصلاً موافق نیستم. بهترین روش برقراری یک گفتگوی نزدیک و بحث در خصوص چگونگی حل چالش‌های مشترک در جهان و کنار گذاشتن اختلافات موجود در میان کشورهاست. من معتقدم که نباید تا این حد جلو رفت. اما اگر تحریم‌ها به واقع اعمال شوند این موضوع خود نشانه یک عقب‌گرد بزرگ است و دور جدیدی از بحران‌های بین‌المللی را به دنبال خود پیش می‌آورد. واقعاً نمی‌توانم پیش‌بینی کنم که چه اتفاقی خواهد افتاد هر اتفاقی در این شرایط امکان بروز دارد و قیمت‌های نفت حتی تا ۲۰۰ دلار در هر بشکه هم شاید برسد و این مسئله تأثیر زیادی بر اقتصاد جهانی دارد. به نظر من این ایده به هیچ وجه راه کار خوبی نیست من دوست ندارم که این وضعیت را ببینیم.

اقتصاد انرژی: در طی دو سال اخیر قیمت‌های نفتی بسیار رشد کرده‌اند.

پیش‌بینی شما درباره روند آینده قیمت‌های نفت چیست؟

به نظر من علت افزایش قیمت‌های نفت تقاضا است. اگر شما به تقاضا نگاه کنید هیچ علامتی از کاهش رشد تقاضا در آینده‌ای نزدیک را نخواهید یافت. بنابراین من معتقدم که فشار تقاضا هم چنان ادامه خواهد داشت. اما پس از حدود سه سال ما شاهد کنش‌های زیادی در عرضه و تقاضا خواهیم بود و توسعه زیادی در حامل‌های انرژی تجدیدپذیر و کارایی انرژی به وجود خواهد آمد. بنابراین ما شاهد این خواهیم بود که این عوامل تأثیر خود را در چند سال آینده نشان خواهند داد.

اما قیمت‌های نفت در چند سال آتی به یکباره افت نخواهند داشت چون رشد تقاضا هم چنان بر بازار حکمرانی خواهد کرد.